

Ranking odmian

RZEPAK OZIMY

2017

2017

Ranking odmian RZEPAK OZIMY

W 2017 roku w Krajowym Rejestrze Odmian Roślin Uprawnych jest 128 odmian rzepaku ozimego. Proponowane rolnikom są także liczne odmiany rzepaku ze Wspólnotowego Katalogu Odmian Roślin Rolniczych. Odmiany rzepaku ozimego różnią się znacznie pod względem plenności, potencjalnego ryzyka produkcyjnego, koniecznych nakładów na środki produkcji i jakości technologicznej nasion. Dlatego wybór odmiany w dużym stopniu wpływa na efekty produkcyjne i ekonomiczne uprawy rzepaku. Duża liczba oferowanych odmian sprawia trudność w wyborze najlepszych.

W celu ułatwienia rolnikom podejmowania decyzji o wyborze odmiany do uprawy dokonano wielocechowej oceny porównawczej 94 odmian rzepaku ozimego (w tym 21 populacyjnych i 73 mieszańcowych) spośród znajdujących się aktualnie w Krajowym Rejestrze Odmian lub w katalogu wspólnotowym Unii Europejskiej. W takiej ocenie uwzględniono 9 cech rzepaku o różnym ich wpływie na ocenę łączną odmiany. Dla poszczególnych cech przyjęto wagi następująco: plon nasion – 50%, zimotrwałość oraz zawartość tłuszczu w nasionach – po 16%, zawartość glukozyzolanów w nasionach – 4%, odporność na 4 ważniejsze patogeny rzepaku – po 3%, odporność na pochylenie łanu – 2%.

Oceny porównawcze i ranking odmian wykonano łącznie dla odmian populacyjnych i mieszańcowych rzepaku ozimego na podstawie danych z doświadczeń Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupii Wielkiej (COBORU). Uwzględniono dane z lat 2013 – 2016 a w przypadku zimotrwałości także z 2012 roku. W rankingu odmiany są uszeregowane począwszy od najlepszych do stosunkowo gorszych, na podstawie sumy punktów przeliczeniowych z 9 cech ważonych. Liczbę punktów danej odmiany odniesiono do średniej liczby punktów wszystkich porównywanych odmian i wyrażono w procentie odchylenia od średniej. Wartości dodatnie tego wskaźnika mają odmiany lepsze, a wartości ujemne – odmiany gorsze, od średniej oceny wszystkich odmian. Kolorami oznaczono znaczenie każdej z cech danej odmiany w porównaniu z pozostałymi odmianami: kolor ciemnozielony – odmiana wyróżnia się pozytywnie (korzystnie); kolor jasnozielony – umiarkowanie korzystny poziom cechy; kolor żółty – umiarkowanie niekorzystny poziom cechy; kolor czerwony – niższy (gorszy) poziom cechy na tle pozostałych odmian. W przypadku glukozyzolanów korzystna ocena (kolor ciemnozielony) oznacza względnie niską ich zawartość w nasionach. Śruta wytworzona z takich nasion ma większą wartość paszową dla zwierząt niż z nasion o podwyższonej zawartości glukozyzolanów.

Czołowe pozycje na liście rankingowej zajmują odmiany mieszańcowe. Zasadniczą ich zaletą jest lepsze plonowanie niż odmian populacyjnych. Najlepsze odmiany mieszańcowe cechuje zwłaszcza wysoka plenność i stosunkowo dobra zimotrwałość. Odmiany populacyjne zajmują dość odległe miejsca w rankingu. Wybierając do uprawy odmianę populacyjną trzeba mieć na uwadze tańszy materiał siewny, nie wymagający corocznej wymiany z zakupu nasion, ale zwykle gorsze plonowanie (o około 4–5 dt×ha⁻¹) niż dobrej odmiany mieszańcowej.

1. Według statystycznej metody oceny wielocechowej odmian prof. Franciszka Rudnickiego

2. „Wyniki Porejestranych Doświadczeń Odmianowych, Rzepak ozimy”, Nr 105, 112, 121, 131 COBORU Słupia Wielka; „Porównanie odmian na podstawie wybranych cech” www.coboru.pl/DR/porownanieodmian.aspx„rzepak_ozimy” – maj 2017; „Wyniki przezimowania odmian – rzepak ozimy – 2016”.